

компаніями, що змусить їх звернути увагу на якісне надання послуг, від чого буде залежати попит на їхні послуги; внесення необхідних змін і доповнень до Закону України “Про аудиторську діяльність” з метою приведення його у відповідність до інших законодавчих актів України; розробка Типових методик аудиторської перевірки фінансової звітності підприємств у розрізі галузей їх діяльності з використанням узагальненого практичного досвіду роботи міжнародних і вітчизняних аудиторських фірм; поглиблення співпраці професійних аудиторських організацій України з міжнародними та європейськими професійними організаціями бухгалтерів і аудиторів.

Розглянувши основні аспекти розвитку аудиту в Україні, можна зробити висновок, що на сьогодні аудиторська діяльність має ряд суперечностей і проблем. Більш глибоке дослідження цих проблем може стати основою для визначення пріоритетних напрямків вдосконалення аудиторської діяльності з огляду на перспективи розвитку ринкової економіки і відносин власності в Україні, а їх розв’язання сприятиме подальшому впровадженню професії аудитора в господарську практику і формуванню у громадськості впевненості у високій професійній майстерності аудиторів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про аудиторську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України №3125 від 22.04.1993 р. – Режим доступу : www.portal.rada.gov.ua
2. Янчева Л. М. Аудит : навч. посіб. [Електронний ресурс] / Л. М. Янчева, З. О. Макеева, Л. О. Баранова, І. В. Янчева, А. І. Кашперська. – Режим доступу : <http://lection.com.ua/audit/adt/prichini-viniknennya-i-rozvitku-auditorskoyi-diyalnosti>.
3. Максименко Н. Г. Проблеми розвитку аудиторської діяльності в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/avpch/En/2009_49/Macsimenko%20N.G..pdf.
4. Жирна Ж. А. Зарубіжний досвід проведення аудиту ефективності. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.uabs.edu.ua/bitstream/123456789/6417/1/foreign%20experience.pdf>.
5. Мусіхіна Г. М. Проблеми та перспективи розвитку аудиту в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=25952>.

УДК: 657.631

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ДЕРЖАВНОГО АУДИТУ В УКРАЇНІ

Тютюнікова В. Д., студентка групи Е 4/2

*Науковий керівник – канд. екон. наук, старший викладач Костирко А. Г.
Миколаївський національний аграрний університет*

Реформування сфери державних фінансів у міжнародній практиці сприяло розвитку такої форми контролю як державний аудит. Державний аудит представляє собою систему незалежного, зовнішнього, суспільного аудиту діяльності державних органів стосовно використання національних

ресурсів країни та є одним із основних інститутів державного фінансового контролю, який забезпечує взаємозв'язок між державою, суспільством та людиною. Особливістю державного аудиту є те, що прогностичні та аналітичні можливості даного інституту контролю дозволяють йому, з однієї сторони, сприяти відбору найбільш ефективних стратегій та стандартів, а з іншої – забезпечувати ефективне використання національних ресурсів країни. Правильна організація державного аудиту забезпечує суспільство інформацією про якість роботи уряду та дає змогу судити про ступінь демократичності, відкритості та ефективності органів влади.

Окремі аспекти становлення системи державного аудиту ефективності досліджені сучасними вітчизняними та зарубіжними економістами, а саме: О.І. Барановським, І.В. Басанцовим, Н.Г. Виговською, І.К. Дрозд, О.Д. Соменковим, М.І. Сивульським, В.К. Симоненком, Н.В. Синюгіною, В.С. Степашиним, І. Б. Стефанюком, В.О. Шевчуком.

Процес узаконення державного аудиту, як виду державного фінансового контролю розпочався відносно недавно і знаходиться ще на стадії розвитку. Основною причиною являється недосконалість законодавчої бази, яка б регулювала процедуру проведення державного аудиту в державі. На сьогоднішній день відсутній закон “Про фінансовий контроль” в рамках якого було б визначено основні принципи, процедура його проведення та органи, що відповідатимуть за його здійснення. Проте, певні напрацювання в цьому напрямі вже є.

Першим кроком було прийняття Закону України “Про Рахункову палату”, в якому зазначено, що даний орган наділений повноваженнями проводити державний фінансовий контроль [4].

Наступним було затвердження Постановою Кабінету Міністрів України № 1777 від 31.12.2004 р. Порядку проведення органами державної контрольно-ревізійної служби державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм. Та в даному Порядку поняття державного аудиту прирівнюється до аудиту ефективності, який є формою державного фінансового контролю, спрямованого на визначення ефективності використання бюджетних коштів.

Функціями аудиту ефективності є:

- контрольна функція, що забезпечує принцип відповідальності об'єктів контролю, які використовують державні фінансові ресурси і майно, за дотримання законодавства у сфері економічних і фінансових відносин;

- аналітична функція, що передбачає системний аналіз причинно-наслідкових зв'язків виявлених порушень і проблем;

- синтетична функція, що полягає у розробці конкретних пропозицій щодо підвищення ефективності діяльності підконтрольного об'єкта [5].

При цьому зарубіжна практика розглядає аудит ефективності як контрольний захід, здійснюваний особливим методом, що уможливує, з одного боку, всебічну оцінку економічності, раціональності та результативності витрачання державних коштів і використання державної власності, а з іншого – ретельний аналіз діяльності органів державної влади з

виконання вимог нормативно-правових актів, що визначають порядок витрачання державних коштів і використання державної власності. Результатом аудиту ефективності в цьому разі є висновок про якість виконання органом державної влади покладених на нього функцій у сфері управління фінансовими потоками держави.

У цьому ж 2004 році Постановою Кабінету Міністрів України було прийнято Порядок проведення органами державної контрольно-ревізійної служби аудиту фінансової та господарської діяльності бюджетних установ [6]. Згідно даної Постанови аудит фінансової та господарської діяльності бюджетних установ – це форма державного фінансового контролю, яка спрямована на запобігання фінансовим порушенням та забезпечення достовірності фінансової звітності, основним завданням якого є сприяння бюджетній установі у забезпеченні правильності ведення бухгалтерського обліку, законності використання бюджетних коштів, державного і комунального майна, складанні достовірної фінансової звітності та організації дієвого внутрішнього фінансового контролю. Після прийняття цих двох постанов було розмежовано державний аудит і аудит ефективності.

Глобалізація впливає на всі сфери діяльності органів зовнішнього державного фінансового контролю, примушуючи їх удосконалювати систему контролю за використанням державних бюджетів, звертати особливу увагу на ефективність державних видатків, пильніше стежити за приватизаційними процесами, державним кредитуванням та іншими формами фінансової діяльності.

Позитивний ефект від участі держави у процесах глобалізації визначається стабільністю її політичної системи, ефективністю державного управління: довгострокові інвестиції, що сприяють розвитку економіки, не надійдуть у нестабільну державу, яка неефективно розпоряджається власними ресурсами та страждає від корупції та бюрократизму чиновників. Стабільність держави – це насамперед довіра суспільства до державної влади, до її бажання виправити недоліки, що заважають ефективному державному управлінню. Ця довіра формується й завдяки діяльності органів зовнішнього державного фінансового контролю [2].

Міжнародне співробітництво допомагає органам зовнішнього державного фінансового контролю розв'язувати основне завдання – забезпечувати ефективне управління національними фінансами, досягаючи позитивного результату в економічному і соціальному розвитку завдяки розробці нових методів, що відповідають найефективнішим моделям організації та управління державними фінансами. Проте, процес інтеграції України у світовий простір вимагає впровадження певних змін у процедурі та методиці державного аудиту, а саме:

- внесення змін до Закону України “Про аудиторську діяльність” щодо поширення норм зазначеного закону на діяльність державних органів, що здійснюють державний фінансовий аудит, та доповнення його статтями, які б окреслювали б особливості діяльності державних аудиторів;

- узгодження законодавчих актів щодо здійснення державного фінансового аудиту та гармонізація вітчизняного законодавства з відповідними міжнародними стандартами;
- налагодження взаємозв'язку державних аудиторів з незалежними аудиторами шляхом проведення систематичних семінарів та курсів підвищення кваліфікації;
- запровадження практики проведення спільних аудитів діяльності великих суб'єктів господарювання державного сектору економіки із залученням міжнародних аудиторських компаній [3].

Державний аудит в Україні проходить стадію розвитку, що вимагає від державних законодавчих органів створення такої законодавчої бази, що забезпечить повноцінне існування такого інституту фінансового контролю, як державний аудит.

ЛІТЕРАТУРА

1. Брадул О. М. Державний фінансовий аудит в Україні [Електронний ресурс] / О. М. Брадул, М. О. Юнацький // Вісник Криворізького національного університету. – 2012. – Режим доступу : http://knu.edu.ua/Files/32_2012/72.pdf.
2. Жирна Ж. А. Становлення системи державного аудиту в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Nvuu/Ekon/2010_29_2/statti/51.htm.
3. Локтев О. Г. Аудит як нововведення у державному фінансовому контролі: європейські орієнтири [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/e-journals/tppd/2009-1/zmist/R_2/Loktev.pdf.
4. Про Рахункову палату [Електронний ресурс]: Закон України від 11 липня 1996 р. № 315/96-ВР. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/576-19>.
5. Порядок проведення органами державної контрольно-ревізійної служби державного фінансового аудиту [Електронний ресурс] : Постанова КМУ від 31.12.2004 р. №1777. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1777-2004-%D0%BF>.
6. Порядок проведення органами державної контрольно-ревізійної служби аудиту фінансової та господарської діяльності бюджетних установ [Електронний ресурс] : Постанова КМУ від 10.08.2004 р. № 1017. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1017-2004-%D0%BF>.

УДК 657.471.76:63.002.6

СОБІВАРТІСТЬ ПРОДУКЦІЇ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ЗНИЖЕННЯ

Пермякова В. В., студентка групи Е 4/1

*Науковий керівник – канд. екон. наук, старший викладач Костирко А. Г.
Миколаївський національний аграрний університет*

Актуальність питання, пов'язаного з вивченням шляхів зниження витрат, полягає у тому, що у системі показників, що характеризують ефективність виробництва, одне із провідних місць належить собівартості продукції. У ній відбиваються всі сторони виробничої і фінансово-